

**КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

**Методичні вказівки для підготовки до
семінарських занять здобувачів 3-го курсу
денної та заочної форм навчання
спеціальності D8 «Право»**

**Івано-Франківськ
2025рік**

Схвалено кафедрою цивільного права Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.)

Затверджено Науково-методичною радою Навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 1 від 09 вересня 2025 р.)

Рекомендовано до друку/електронного видання Вченою радою Навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 2 від 25 вересня 2025 р.)

Рецензенти:

Банасевич І.І. - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

Петечел Н.М. - кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри судочинства Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Гришко У.П. Захист прав споживачів: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять здобувачів 3-го курсу денної та заочної форм навчання спеціальності D8 «Право». Електронне видання. Івано-Франківськ: Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2025. 36 с.

Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять здобувачів 3-го курсу денної та заочної форм навчання з навчальної дисципліни «Захист прав споживачів» розроблені на основі навчального плану підготовки бакалавра спеціальності D8 «Право» Карпатського національного університету ім. Василя Стефаника. Вказівки містять методичні рекомендації для підготовки до заняття, переліки питань, які виносяться до обговорення на занятті, практичні завдання для закріплення теоретичного матеріалу. До кожної теми наводиться перелік рекомендованої літератури, що включає навчальні посібники, наукові праці, матеріали судової практики та нормативно-правові акти.

Методичні вказівки призначені для здобувачів, науково-педагогічних працівників.

© Гришко У.П., 2025

© Карпатський національний
університет імені Василя Стефаника, 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	6
Семінарське заняття №1. Тема 1. Правове регулювання захисту прав споживачів в Україні.....	6
Семінарське заняття №2.Тема 2. Державне управління у сфері захисту прав споживачів.....	8
Семінарське заняття №3.Тема 3. Правовий статус споживача.....	10
Семінарське заняття №4-5.Тема 4. Права споживачів за договором купівлі - продажу.	12
Семінарське заняття №6.Тема 5. Права споживачів у разі порушення умов договору про виконання робіт (надання послуг).....	15
Семінарське заняття №7.Тема 6. Відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів.....	18
Семінарське заняття №8.Тема 7. Форми захисту прав споживачів.....	20
Семінарське заняття №9.Тема 8. Захист прав споживачів за законодавством ЄС...	23
ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ.....	26
ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	27
Семінарське заняття № 1. Тема 1. Правове регулювання захисту прав споживачів в Україні.....	27
Семінарське заняття №2. Тема 2. Правовий статус споживача.....	29
Семінарське заняття №3. Тема 3. Права споживачів за договором купівлі - продажу.....	31
Семінарське заняття №4.Тема 4. Права споживачів у разі порушення умов договору про виконання робіт (надання послуг).....	34

ПЕРЕДМОВА

Предметом вивчення навчальної дисципліни є споживчі відносини щодо захисту прав споживачів, система законодавства, а також практика реалізації відповідних норм.

Програма навчальної дисципліни складається зі змістовного модуля, який включає ряд тем:

1. Правове регулювання захисту прав споживачів в Україні.
2. Державне управління у сфері захисту прав споживачів.
3. Правовий статус споживача.
4. Права споживачів за договором купівлі - продажу.
5. Права споживачів у разі порушення умов договору про виконання робіт (надання послуг).
6. Відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів.
7. Форми захисту прав споживачів.
8. Захист прав споживачів за законодавством ЄС.

Захист прав споживачів із застосуванням норм цивільного права та Закону України «Про захист прав споживачів» дає можливість опанувати доктринальні підходи та правове регулювання споживчих правовідносин; права та обов'язки споживачів, передбачені як національним законодавством, так і міжнародними актами; права та обов'язки продавців, надавачів послуг, виконавців робіт; юридичні способи та засоби захисту прав споживачів.

Основними джерелами даного інституту цивільного права виступають Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, закони України «Про захист прав споживачів», «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», «Про рекламу», «Про електронну комерцію», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації» та ряд інших законів і підзаконних актів.

Застосування цивільного законодавства для врегулювання відносин захисту прав споживачів є одним з основних, відповідальних напрямків роботи державних органів та всіх інституцій громадянського суспільства. Підготовка фахових юристів повинна бути спрямована на те, щоб випускники вищих юридичних закладів оволоділи необхідними знаннями до надання правової допомоги споживачам, а також захисту їх прав та законних інтересів у взаємовідносинах з іншими суб'єктами підприємництва та органами державної влади, управління та місцевого самоврядування.

Метою вивчення навчальної дисципліни є поглиблення системи знань щодо правового регулювання відносин у сфері захисту прав споживачів, системи прав та обов'язків споживачів, особливостей захисту прав споживачів при купівлі-продажу товарів, наданні послуг та виконанні робіт.

Основними цілями вивчення дисципліни є формування у здобувачів теоретичного розуміння поняття «споживач», способів та форм захисту прав споживачів, а також вміння застосовувати теоретичні знання на практиці, проводити правовий аналіз ситуацій, які потребують відповідного правового вирішення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач набуде:

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові компетентності:

Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

Програмні результати навчання:

Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Тема 1. Правове регулювання захисту прав споживачів в Україні.

Методичні рекомендації: У даній темі важливим є розгляд питання передумов виникнення консюмеризму в Україні та світі. Необхідно детально розглянути етапи розвитку законодавства про захист прав споживачів. Здобувачам слід дослідити усі нормативно-правові акти, які регулюють відносини у сфері захисту прав споживачів та проаналізувати їх з метою висловлення пропозицій удосконалення законодавства.

Питання для обговорення

1. Виникнення та розвиток законодавства про захист прав споживачів.
2. Розвиток законодавства про захист прав споживачів в Україні.
3. Система законодавства у сфері захисту прав споживачів в Україні.
4. Перспективи удосконалення нормативно-правового регулювання відносин захисту прав споживачів.

Завдання:

Завдання 1. Проаналізуйте структуру та основні положення Закону України «Про захист прав споживачів». Визначте, які права споживачів гарантовані цим законом та які механізми їх реалізації передбачені.

Завдання 2. Проведіть аналіз судової практики з розгляду споживчих спорів за останні 2 роки. Виявіть найпоширеніші категорії справ та тенденції у прийнятті рішень судами.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке «консюмеризм»?
2. Назвіть історичні етапи розвитку законодавства про захист прав споживачів.
3. Яким нормативним актом вперше в Україні закріплювався захист прав споживачів?
4. Які нормативні акти на сьогодні визначають гарантії захисту прав споживачів?
5. Які в науці цивільного права висловлюються пропозиції удосконалення законодавства про захист прав споживачів?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 року №1023-XII:
<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
4. Про захист прав споживачів: Закон України від 10.06.2023 № 3153-IX:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3153-20#Text>
5. Керівні принципи для захисту інтересів споживачів. Резолюція 39/248 Генеральної Асамблеї ООН від 09.04.1985 р.
https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_903
6. Бездітько М. Б. Історія виникнення руху захисту прав споживачів та міжнародний досвід. Матеріали 8 Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Правозахисний рух: історія та сучасність». Полтава, 2015. С. 40–41.
7. Горблянський В.Я. Захист прав споживачів за договором про надання послуг дисертація на здоб. наук. ступеня к.ю.н. ... 12.00.03. Івано-Франківськ, 2019. 200 с. https://svr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/5/2019/06/dis_Horblianskyi.pdf
8. Дудла І.О. Захист прав споживачів: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 448 с.
9. Жайворонок Т.Є., Павловська С.В. Судова практика розгляду справ про захист прав споживачів. *Вісник Верховного Суду України*. 2013. №1 (149). С. 15-32.
10. Менів Л.Д. Перспективи розвитку законодавства про захист прав споживачів. *Юридичний науковий електронний журнал*. №6.2022. С.126-129. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2022/30.pdf
11. Осетинська Г.А. Цивільно-правовий захист прав споживачів за законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03. К., 2006. 20 с.
12. Станкова І.М. Цивільно- правове регулювання захисту прав споживачів у сфері надання послуг. автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 .О., 2021. 23 с.
13. Траченко Л. А. Проблеми захисту прав споживачів в Україні в умовах євроінтеграційних процесів. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. № 65. 2021. С.48-52
14. Черняк О.Ю. Цивільно-правовий статус споживача у контексті адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03.К., 2011. 230 с.
15. Яновицька Г.Б. Окремі аспекти захисту прав споживачів у проєкті Закону України «Про захист прав споживачів». *Юридичний науковий електронний журнал*. № 8.2021. С.118-120. URL: http://www.lsej.org.ua/8_2021/28.pdf
16. Язвінська О. М. Іваненко Л. М. Захист прав споживачів. К., 2021, 496с.

Тема 2. Державне управління у сфері захисту прав споживачів.

Методичні рекомендації: при вивченні даної теми необхідно розглянути не тільки сучасну систему органів державної влади щодо захисту прав споживачів, а й зародження та еволюцію цієї системи органів державної влади.

Питання для обговорення

1. Повноваження органів державної влади щодо захисту прав споживачів.
2. Структура та функції Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужби України).
3. Функції органів місцевого самоврядування у сфері захисту прав споживачів.
4. Порядок створення та функції громадських об'єднань споживачів.

Завдання:

Завдання 1. Дослідіть повноваження Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. Складіть схему взаємодії державних органів у сфері захисту прав споживачів.

Завдання 2. Споживач звернувся до місцевого органу виконавчої влади зі скаргою на неякісні послуги інтернет-провайдера. Визначте компетенцію органу щодо розгляду скарги, процедуру її розгляду та можливі рішення.

Завдання 3. Під час планової перевірки супермаркету виявлено реалізацію продуктів з порушенням термінів придатності. Опишіть алгоритм дій контролюючого органу, види відповідальності та заходи реагування.

Питання для самоконтролю:

- 1) Коли було створений перший державний орган у сфері захисту права споживачів?
- 2) До компетенції яких органів державної влади належать функції у сфері захисту прав споживачів?
- 3) Назвіть структуру Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту прав споживачів.
- 4) Назвіть функції Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту прав споживачів.
- 5) Яким органам чи посадовим особам місцевих державних адміністрації належать функції у сфері захисту прав споживачів та якими нормативно-правовими актами вони визначені?
- 6) Назвіть функції органів місцевого самоврядування у сфері захисту прав споживачів.

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 року №1023-XII: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
4. Про захист прав споживачів: Закон України від 10.06.2023 № 3153-IX: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3153-20#Text>
5. Положення про Державну служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту прав споживачів: Постанова КМУ від 02 вересня 2015 року №667 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/667-2015-%D0%BF>.
6. Про затвердження Положення про Головне управління Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів в області, в місті Києві: Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 12 квітня 2017 року №9 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0604-17/paran9#n9>. (5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року №280/97-ВР URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
7. Бурлака О. С. Захист прав споживачів в умовах воєнного стану в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. № 3. 2022.С.28-33. URL: http://apnl.dnu.in.ua/3_2022/5.pdf
8. Довгань Ю. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти забезпечення захисту прав споживачів. *Європейські перспективи*. № 2.2020.С.162-166. URL: http://ep.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/2021/02/162-_Dovgan.pdf
9. Дудла І.О. Захист прав споживачів: Навчальний посібник .К.: Центр учбової літератури, 2007. 448 с.
10. Зверева О.В. Захист прав споживачів. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 192 с. https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/CUL/10-Zahist_prav_spogivachiv-Zvereva.pdf
11. Станкова І.М. Громадські організації як елемент механізму захисту прав споживачів: зарубіжний досвід. *Часопис цивілістики*. Випуск 29. URL: <http://www.clj.nuoua.od.ua/archive/29/32.pdf>
12. М. Хоменко, Н. Коробцова. Основні гарантії і механізми захисту прав споживачів під час придбання продукції через мережу інтернет. *Підприємництво, господарство і право*.2019.№3. С.74-79. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/3/15.pdf>

Тема 3. Правовий статус споживача

Методичні рекомендації: вивчаючи дану тему, слід виходити із того, що особливий суб'єктний склад – це та ознака, яка дозволяє віднести той чи інший цивільно-правовий договір до типу споживчого. Мова, в першу чергу, йде про споживача. У літературі справедливо зазначається, що дефініція «споживач» не отримала єдиного формулювання у законодавстві ЄС. Словник української мови визначає поняття «споживач» як «особу чи організацію, що використовує, споживає якусь продукцію», а «споживати» означає «використовувати, витратити для задоволення яких-небудь потреб». У чинному законодавстві термін «споживач» вживається досить часто, однак зміст, який вкладає в нього вітчизняний законодавець, різниться.

Питання для обговорення:

1. Поняття «споживач» та «споживче право».
2. Класифікація прав споживачів.
3. Права та обов'язки споживачів за Законом України «Про захист прав споживачів».
4. Права споживачів, що визнані Міжнародною організацією захисту прав споживачів.
5. Право на достовірну, повну інформацію про товари, роботи, послуги та його захист.
6. Права споживачів на безпеку продукції (результати робіт, послуг).

Завдання:

Задача 1. Споживач придбав мобільний телефон, який через 10 днів після покупки перестав працювати з причин, не залежних від споживача. Продавець відмовляється повернути кошти, посилаючись на те, що товар не підлягає поверненню. Визначте права споживача та алгоритм їх захисту.

Задача 2. Г. придбала йогурт у супермаркеті. На упаковці відсутня інформація про склад продукту українською мовою, а термін придатності вказаний нечітко. Через вживання продукту у неї виникла алергічна реакція.

Визначте: які вимоги до інформації порушені, права споживача, відповідальність продавця, порядок відшкодування збитків.

Задача 3. Родина Коваленків придбала в супермаркеті рибу з терміном придатності, що ще не закінчився. Після споживання всі члени родини отримали сальмонельоз. Експертиза встановила, що риба містила патогенні мікроорганізми через порушення умов зберігання. **Вирішіть ситуацію.**

Питання для самоконтролю:

- 1) Наведіть дефініцію «споживач» .
- 2) Які принципи споживчого права?
- 3) Які класифікаційні критерії прав споживачів?
- 4) Назвіть універсальні права споживача, передбачені Законом України «Про захист прав споживачів».
- 5) Які обов'язки споживача передбачені Законом України «Про захист прав споживачів»?
- 6) Які права споживачів визнані Міжнародною організацією захисту прав споживачів?
- 7) Які складові права споживача на достовірну і повну інформацію?
- 8) Які складові права на безпеку продукції (результати робіт, послуг)?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 року №1023-XII:
<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
4. Про захист прав споживачів: Закон України від 10.06.2023 № 3153-IX:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3153-20#Text>
5. Керівні принципи для захисту інтересів споживачів. Резолюція 39/248 Генеральної Асамблеї ООН від 09.04.1985 р. URL:
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_903
6. Банасевич І.І. Споживчий договір. Договір як універсальна форма правового регулювання: монографія [Текст] / За заг. ред. проф. В.А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2016. С. 237-249.
7. Банасевич І.І. [Поняття та сутність цивільних правовідносин за участю споживачів](#). *Юридичний бюлетень*. Випуск 7. Ч. 1. 2018. С.177-182.
8. Банасевич І.І. Особливості цивільних правовідносин за участю споживачів. Дев'яті юридичні диспути з актуальних проблем приватного права: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті Є.В. Васьковського (м. Одеса, 17 травня 2019 р.). Одеса: Астропринт, 2019. С. 86-90.
9. Гришко У.П. Право споживача на відмову від договору у праві ЄС та в контексті змін законодавства України. Захист прав споживачів у контексті адаптації законодавства України до права Європейського Союзу : збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Київ, 03 жовтня 2024 р.). Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. С.129-133.

10. Гришко У.П. Права споживачів за дистанційними контрактами. Договір як універсальна форма правового регулювання: зб. матер. Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 7 квітня 2023р. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, С.205-209.
11. Гришко У.П. Право на споживчу освіту у ЄС. Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2024 рік Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 24–28 березня 2025 р., м. Івано-Франківськ. Електронне видання. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2025. С.161-163
12. Д'ячкова Н.А. Проблеми захисту прав споживачів у разі придбання неякісної продукції. Нове українське право. Вип. 1. 2022. С.35-40.
[URL:http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/194/175](http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/194/175)
13. Єгоричева О.Ю. Цивільно-правова відповідальність за продаж споживачам товарів неналежної якості: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 К., 2014. 20 с.
14. Пожоджук Р. Місце споживчих відносин у системі цивільного права. *Підприємництво, господарство і право*. № 4.2021.С.59-65. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/4/10.pdf>
15. Черняк О.Ю. Класифікація прав споживача за законодавством України та Європейського Союзу .[Форум права](#). 2008. № 2. С. 458-464.
16. Черняк О.Ю. Право споживача на захист в контексті адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу .[Університетські наукові записки](#). 2009. № 4. -С. 70-75.
17. Язвінська О. М. Іваненко Л. М. Захист прав споживачів. К., 2021,496с.

Тема 4. Права споживачів за договором купівлі – продажу (4 години).

Методичні рекомендації: при вивченні даної теми необхідно, насамперед, виходити із того, що до основних джерел правового регулювання відносин у сфері захисту прав споживачів за договорами про передачу майна у власність належать Цивільний кодекс України та Закон України «Про захист прав споживачів». Серед основних прав, які варто детально вивчити, це право на якісний товар, право на інформацію про товар та його виробника, а також право на безпечність товару для життя і здоров'я. Особливу увагу потрібно звернути на механізми реалізації споживчих прав: право на обмін та повернення товару, право на гарантійне обслуговування та відшкодування збитків у разі придбання неякісного товару. Для кращого засвоєння матеріалу рекомендується розбір практичних ситуацій та кейсів з судової практики щодо порушення прав споживачів.

Питання для обговорення:

Заняття 1.

1. Загальна характеристика договору купівлі- продажу за участю споживача.
2. Обов'язки продавця за договором купівлі-продажу.
3. Права споживача за договором купівлі- продажу.
 - 3.1. Права споживача на придбання якісного товару.
 - 3.2. Права споживача на гарантійне обслуговування.
 - 3.3. Права споживача на інформацію про товар.

Заняття 2.

1. Захист прав споживачів при укладенні дистанційних контрактів.
2. Захист прав споживача при укладенні договору на відстані.
3. Права споживача у разі купівлі товару за зразками.
4. Права споживача при укладенні договору купівлі-продажу поза торговими та офісними приміщеннями.

Завдання до заняття 1:

Тестові питання:

- ☐ Протягом якого терміну споживач має право повернути неякісний товар? а) 7 днів; б) 14 днів; в) протягом гарантійного терміну; г) 30 днів
- ☐ Чи має право споживач повернути якісний непродовольчий товар? а) ні, не має; б) так, протягом 14 днів; в) тільки за згодою продавця; г) тільки товари з переліку

Задача 1. Покупець придбав смартфон, який через 5 днів перестав включатися. Продавець стверджує, що це механічне пошкодження і відмовляється приймати товар назад. *Визначте права споживача та порядок їх захисту.*

Задача 2. Споживач замовив взуття через інтернет-магазин. Після отримання з'ясувалось, що розмір не підходить. *Чи має право покупець повернути товар і на яких умовах?*

Задача 3. С. придбав ноутбук. Через 3 місяці з'явилися проблеми з клавіатурою. У сервісному центрі заявили, що пошкодження сталося через попадання рідини, що не є гарантійним випадком. С. заперечує цей факт. *Як С. може довести свою правоту? Хто має оплачувати експертизу?*

Завдання до заняття 2:

Задача 1. М. замовила через інтернет-магазин сукню за 2 000 грн з передплатою. При отриманні виявилось, що колір відрізняється від зображення на сайті, а розмір менший за заявлений. Продавець стверджує, що обмін можливий тільки за умови

доплати за доставку. *Які права має М. при дистанційній купівлі? Чи має платити за зворотну доставку?*

Задача 2. П. купив телевізор з гарантією 12 місяців. Через 13 місяців телевізор зламався. Експертиза показала виробничий дефект. Продавець відмовляється розглядати претензію, посилаючись на закінчення гарантії. *Чи може П. вимагати ремонту або відшкодування після закінчення гарантії?*

Задача 3. М. підписала договір споживчого кредиту на 50 000 грн у відділенні банку. Через 5 днів передумала брати кредит, оскільки знайшла вигідніші умови в іншому банку. Кошти ще не отримувала, але банк стверджує, що договір розірвати неможливо. *Питання: Чи має право М. відмовитися від кредитного договору? Протягом якого терміну?*

Завдання 4. Складіть пам'ятку для споживачів "Як захистити свої права при купівлі товарів онлайн" (10 основних правил).

Питання для самоконтролю:

- 1) Які права споживача за договором купівлі-продажу передбачені ЦК України?
- 2) Які права споживача за договором-купівлі продажу передбачені Законом України «Про захист прав споживачів»?
- 3) Які обов'язки продавця?
- 4) Які правові наслідки передання товару неналежної якості?
- 5) Які правові наслідки передання товару з недоліками, які не можна усунути та небезпечного товару?
- 6) Які права споживача при укладенні договору купівлі-продажу поза торговими та офісними приміщеннями?
- 7) Які права споживача у Інтернет-торгівлі?
- 8) Які права споживача у разі купівлі товару за зразками?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 року №1023-XII
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>. (дата звернення: 25.08.2021р.)
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Закон України «Про електронну комерцію» від 03.09.2015 № 675-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text>
4. Абросімов С. Перспективи удосконалення правового регулювання договору купівлі-продажу в контексті рекодифікації національного цивільного законодавства та приведення у відповідність законодавства України до законодавства ЄС. Art and Science 2021, Vol. 1.

5. Банасевич І.І. Гармонізація приватно-правового законодавства у сфері захисту прав споживачів за дистанційними контрактами. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України: Збірник наукових статей*. 2019. Вип. 51. С.3-14.
6. Єгоричева О. Ю. Цивільно-правова відповідальність за продаж споживачам товарів неналежної якості: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / О. Ю. Єгоричева. – К., 2014. –20 с.
7. Михалєв А. С., Мельник В. В. Права споживачів при купівлі товарів через інтернет магазин. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/14060461.pdf>
8. Пожоджук Р. В. Захист прав споживачів за договором постачання електричної енергії через приєднану мережу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03.К, 2016. 20 с
9. Полуніна О. О. Процесуально- правове регулювання цивільно- правових відносин що виникають у разі укладення договору роздрібної купівлі- продажу через мережу інтернет. *Juris Europensis Scientia*. Випуск 3. 2021. URL: http://www.jes.nuoua.od.ua/archive/3_2021/10.pdf
10. Пристай Р.А., Яворська І.М. Захист прав споживачів при укладенні електронних договорів в рамках Європейського Союзу. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія ПРАВО. Випуск 74: частина 2.2022.С.255-261
11. Саванець Л. Права споживача у разі придбання товару неналежної якості за законодавством Європейського Союзу та України. *Актуальні проблеми правознавства*. Випуск 1 (9). 2017. С.36-42
12. Хоменко М.,Коробцова Н. Основні гарантії і механізми захисту прав споживачів під час придбання продукції через мережу Інтернет. *Підприємництво, господарство і право*.2019.№3. С.74-79
13. Хомко Л.В. Проблемні аспекти врегулювання спорів у сфері електронної комерції. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 3.2021.С.236-239. URL: http://lsei.org.ua/3_2021/62.pdf
14. Яновицька Г.Б. Цивільно-правові засоби захисту прав споживачів в Україні: Монографія. Львів: Видавництво «Райстр -7», 2018. 400 с.
15. Язвінська О. М. Іваненко Л. М. Захист прав споживачів. К., 2021,496с.

Тема 5.Права споживачів у разі порушення умов договору про виконання робіт (надання послуг).

Методичні рекомендації: в сучасному цивільному обороті послуги формують одну з найчисленніших груп зобов'язань. Серед цих зобов'язань вагоме місце посідають споживчі послуги. Важливим регулятором цих відносин, окрім

нормативно-правових актів, є договір. Тому договірні відносини у сфері послуг за участю споживачів є цікавими для вивчення та вдосконалення їх правового регулювання. При цьому чинне законодавство не містить легального визначення поняття споживчого договору і не визначає критеріїв, за якими договір, зокрема і про надання послуг, слід кваліфікувати як споживчий. Саме із цих положень слід виходити при вивченні даної теми.

Питання для обговорення:

1. Поняття і види послуг в цивільному праві України.
2. Права споживачів при укладенні договорів про надання послуг.
3. Особливості захисту прав споживачів за окремими договорами про надання послуг.
 - 3.1. Права та обов'язки споживача при отриманні транспортних послуг.
 - 3.2. Права та обов'язки споживача при отриманні туристичних послуг.
 - 3.3. Захист прав споживачів у сфері споживчого кредитування.
4. Права споживачів при укладенні договорів на виконання робіт.

Завдання:

Задача 1. А. купив тур до Туреччини за 25 000 грн. За тиждень до виїзду туроператор повідомив про зміну готелю на більш дешевий через "технічні причини". Компенсацію не запропонували, натомість пообіцяли безкоштовний сніданок. Які права має А. при односторонній зміні умов туру?

Задача 2. За 2 години до вильоту Максима повідомили про скасування рейсу Київ-Париж через погодні умови. Альтернативний рейс запропонували через 2 дні. Авіакомпанія відмовляється відшкодовувати витрати на готель та харчування. Які обов'язки авіакомпанії при скасуванні рейсу? Чи має право пасажир на альтернативний маршрут?

Задача 3. Олексій оформив споживчий кредит на 100 000 грн під "вигідні 12% річних". При отриманні кредитного договору виявив додаткові платежі: комісія за видачу 3%, щомісячна комісія за обслуговування 0,5%, обов'язкове страхування 4% річних. Реальна переплата склала 35%. Які обов'язки банку щодо повного інформування про вартість кредиту? Вирішіть спір.

Завдання. Складіть алгоритм дій споживача при отриманні неякісної послуги (схема з поетапними діями).

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення послуги як об'єкта цивільних прав.
2. Назвіть основні ознаки договору про надання послуг.
3. Які різновиди договорів про надання послуг Ви знаєте?

4. Які загальні права споживачів за договорами про надання послуг передбачені чинним законодавством?
5. Які спеціальні права споживача транспортних послуг?
6. Які спеціальні права споживача туристичних послуг?
7. Які спеціальні права споживача кредитних послуг?
8. Які права споживача у сфері виконання робіт?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
2. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 року №1023-XII URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>. (дата звернення:25.08.2021р.)
3. Про споживче кредитування: Закон України від 15 листопада 2016 року URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1734-19> (дата звернення:25.08.2021р.)
4. Про автомобільний транспорт: Закон України від 05.04.2001 № 2344-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#Text>
5. Про затвердження Статуту залізниць України: Постанова Кабінету Міністрів України; Статут від 06.04.1998 № 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/457-98-п#Text>
6. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 № 3393-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text>
7. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text>
8. Банасевич І.І.Права споживачів за договорами про виконання робіт. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. Випуск 42. 2016. С.34-44
9. Банасевич І.І. Споживчий договір. Договір як універсальна форма правового регулювання: монографія [Текст] / За заг. ред. проф. В.А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2016. С. 237-249.
10. Василенко Л.П. Захист прав споживачів у сфері надання туристичних послуг. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 11. 2022.С.171-173. http://lsei.org.ua/11_2022/37.pdf
11. Горблянський В.Я. Захист прав споживачів за договором про надання послуг автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03. Івано-Франківськ, 2019 .
12. Гришко У. П. Захист прав споживачів транспортних послуг: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03.Івано-Франківськ, 2017. 19 с.
13. Гудима М.М. Захист прав споживачів за договором про надання туристичних послуг: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.03. Івано-Франківськ, 2013. 212 с.

14. Димінська О. Особливості захисту прав споживачів туристичних послуг за законодавством України та ЄС. URL: https://www.academia.edu/28919677/Особливості_захисту_прав_споживачів_туристичних_послуг_за_законодавством_України_та_ЄС

15. Жорнокуй Ю.М. Рівність становища замовника та виконавця щодо оплати та відповідальності за договором про надання послуг. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 1.2023.С.99-103. URL: http://lsej.org.ua/1_2023/21.pdf

16. Зільник Н. Договір про надання туристичних послуг: поняття та особливості. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. №11. С.24-29. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/11/5.pdf>

17. Лукасевич-Крутник І.С. Договірні зобов'язання з надання транспортних послуг у цивільному праві України [Текст] : дис. ... д-ра юр. наук : 12.00.03. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 502 с.

Тема 6. Відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів.

Методичні рекомендації: Важливе значення для споживачів має встановлення ефективного механізму відновлення їх порушених прав. Для цього у законодавстві передбачаються відповідні санкції щодо виробників (продавців, виконавців) і певний порядок задоволення вимог споживачів. Вивчаючи дану тему слід, у першу чергу, виходити із того, що у сфері порушення прав споживачів законодавство України передбачає наступні види відповідальності: – цивільну відповідальність (ст. 711 Цивільного кодексу України відповідальність за шкоду, завдану товаром неналежної якості, статті 8, 10, 14, 16 Закону України “Про захист прав споживачів”) – права споживача в разі придбання ним товару неналежної якості, права споживача у разі порушення умов договору про виконання робіт (надання послуг), право споживача на безпеку продукції (товарів, наслідки робіт), майнова відповідальність за шкоду, завдану дефектною продукцією або продукцією неналежної якості; – адміністративну відповідальність (статті 155–155-2, 156–156-2, 157, 159, 160, 160-2, 167-172- 1 та інші норми Кодексу України про адміністративні правопорушення); ст. 23 Закону України “Про захист прав споживачів”); – кримінальну відповідальність (ст. 227 Кримінального кодексу України) та інші примусові заходи, спрямовані на захист прав споживачів.

Питання для обговорення:

1. Підстави відповідальності за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів.
2. Обставини, що звільняють продавця (виробника) від обов’язку задовольнити вимоги споживача.

3. Цивільно-правова відповідальність за порушення прав споживачів.
4. Відповідальність за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів за ст.23 Закону України «Про захист прав споживачів».
5. Адміністративно-правова відповідальність за порушення прав споживачів.
6. Кримінально-правова відповідальність за порушення прав споживачів.

Завдання:

Задача 1. Олена купила пральну машину за 25 000 грн. Через місяць машина вибухнула через заводський дефект, пошкодивши ванну кімнату на суму 80 000 грн та знищивши одяг на 15 000 грн. Постраждали також сусіди знизу - залита квартира на суму 120 000 грн. *Вирішіть ситуацію. Які межі відповідальності виробника за шкоду від неякісного товару?*

Задача 2. Сергій купив обручку для пропозиції руки та серця за 30 000 грн. Під час урочистості камінь випав з кільця. З'ясувалося, що це підробка коштовного каменю. Наречена відмовила, а Сергій пережив сильний стрес та депресію. *Чи є підстави для стягнення моральної шкоди у споживчих відносинах?*

Задача 3. Марина звернулася до салону краси для хімічної завивки за 1 500 грн. Через використання неякісних реактивів у неї випало волосся. Лікування коштувало 20 000 грн, парик - 8 000 грн, а відновлення волосся триватиме рік. *Чи є підстави для відшкодування шкоди здоров'ю від неякісних послуг?*

Питання для самоконтролю:

- 1) Які підстави відповідальності за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів?
- 2) Назвіть обставини, що звільняють продавця (виробника) від обов'язку задовольнити вимоги споживача.
- 3) Яка відповідальність за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів передбачена ст.23 Закону України «Про захист прав споживачів»?
- 4) Назвіть форми цивільно-правової відповідальності за порушення прав споживачів.
- 7) Яка адміністративно-правова відповідальність за порушення прав споживачів передбачена чинним законодавством?
- 8) Яка кримінально-правова відповідальність за порушення прав споживачів передбачена Кримінальним кодексом України?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

2. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 року №1023-XII
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>. (дата звернення:25.08.2021р.)
3. Баранова Л.М. Відшкодування збитків як спосіб захисту цивільних прав.
URL: http://nauka.nulau.org.ua/download/el_zbirnik/1/Baranova.pdf
2. Бойко В. Б. Особливості відшкодування моральної шкоди споживачам: теорія і практика. Правова позиція. № 2 (23). 2019. С.96-105. URL: <http://www.legalposition.umsf.in.ua/archive/2019/2/13.pdf>
3. Бурлака О. С. Захист прав споживачів в умовах воєнного стану в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. № 3. 2022.С.28-33. URL: http://apnl.dnu.in.ua/3_2022/5.pdf
4. Луспенник Д. Лідовець Р.Відшкодування моральної шкоди: деякі особливості розгляду цивільних справ.
https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Lyspenyk.pdf
5. Заверуха С.В. Значення штрафної та залікової неустойки у цивільному праві .*Університетські наукові записки*.2013.№4(48).с.180-185
6. Зверєва О.В. Захист прав споживачів. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 192 с.
7. Земскова О. Цивільно- правова відповідальність за договором перевезення небезпечних вантажів. *Підприємництво,господарство і право*. 2019.№3. С.21-25
8. Кравців Я. Деякі важливі аспекти цивільно-правової відповідальності за введення в цивільний оборот неналежних продуктів харчування. *Юридичний науковий електронний журнал*.2018.№4. С.35-38.
9. Менів Л.Д. Правове регулювання юридичної відповідальності за порушення прав споживачів: перспективи розвитку. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018.№2. С.73-76
- 10.Парасюк В. М.Теоретичне обґрунтування сутності підстави цивільно-правової відповідальності. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. № 1. 2020.С.45-49. <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3444/1/парасюк.pdf>
- 11.Язвінська О.М. Цивільно-правова відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів. *Економіка та управління на транспорті*. К.:НТУ, 2015. Вип.2. С. 255-261. URL: file:///D:/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96/eut_2016_2_40.pdf.
- 12.Яновицька Г.Б. Цивільно-правові засоби захисту прав споживачів в Україні: Монографія. Львів: Видавництво «Райстр -7», 2018. 400 с.

Тема 7. Форми захисту прав споживачів.

Методичні рекомендації : Під формою захисту розуміється нормативно визначений порядок здійснення відповідних дій самими суб'єктами цивільного права або державними органами, які спрямовані на відновлення порушеної майнової або немайнової сфери законних інтересів та прав уповноваженої особи. Найбільш вдалим є поділ на юрисдикційні та неюрисдикційні форми захисту. Юрисдикційною формою захисту є діяльність державних чи уповноважених державою органів із захисту цивільних прав. У межах юрисдикційної форми захисту виділяють можливість захисту у загальному (судовому) чи спеціальному (адміністративному, нотаріальному) порядку. Неюрисдикційна форма захисту цивільного права – це дії фізичних та юридичних осіб без звернення до державних чи інших уповноважених органів (самозахист).

Питання для обговорення:

1. Поняття та класифікація форм захисту прав споживачів.
2. Юрисдикційна форма захисту прав споживачів.
3. Неюрисдикційна форма захисту прав споживачів.
4. Самозахист у споживчих спорах.
5. Медіація та інші альтернативні способи у споживчих спорах.
6. Захист прав споживачів громадськими організаціями.

Завдання:

Задача 1. М. замовила ремонт квартири за 50 000 грн. Через місяць роботи якості виконання не відповідала договору. Жінка в односторонньому порядку розірвала договір і відмовилася доплачувати 20 000 грн. Підрядник вимагає повну оплату. Вирішіть спір. *Які умови правомірності односторонньої відмови споживача?*

Задача 2. 100 мешканців мікрорайону отримали неякісні послуги від управляючої компанії. Створили ініціативну групу та звернулися до громадської організації захисту прав споживачів за допомогою у захисті порушених прав. *Які повноваження громадських організацій у захисті прав споживачів?*

Задача 3. С. підключив інтернет зі швидкістю 100 Мбіт/с за 300 грн/міс. Фактична швидкість не перевищує 20 Мбіт/с. Після безрезультатних скарг провайдеру С. припинив оплачувати послуги. Провайдер нарахував борг 1 500 грн та погрожує відключенням. *Як захистити права С.?*

Питання для самоконтролю:

- 1) Назвіть обов'язки позивача за позовом про захист прав споживачів.
- 2) Які умови задоволення позову про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок недоліків товарів (робіт, послуг)?

3) Назвіть державні органи, які здійснюють захист прав споживача у адміністративному порядку.

4) Які основні вимоги до заяви про захист прав споживача?

5) Які громадські організації здійснюють захист прав споживачів?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

2. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 року №1023-XII URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>. (дата звернення:25.08.2021р.)

3. По місцеве самоврядування в Україні: Закон України №280/97-ВР від 21.05.1997 р. URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>. (дата звернення:25.08.2021р.)

4. Про звернення громадян: Закон України №393/96-ВР від 02.10.1996 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>. (дата звернення:25.08.2021р.)

5. Горблянський В.Я. Особливості неюрисдикційної форми захисту прав споживача за договором про надання послуг. *Юридичний бюлетень*. Вип.7.ч.1.2018.С.202-209.

6. Ільків Н. В., Долинська М. С. та ін.; за заг. ред. д. ю. н. М. С. Долинської. Неюрисдикційні форми захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання: монографія. Львів : ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2020. 174 с. URL: <https://cutt.ly/jwotM0Xi>

7. Кот О.О. Проблеми здійснення та захисту суб'єктивних цивільних прав : дис. ... д-ра. юрид. Наук : 12.00.03 /НДППіП ім. Ак. Бурчака, Київ, 2017. 550 с

8. Радченко О. Деякі правові проблеми судового захисту прав споживачів фінансових послуг.*Підприємництво, господарство і право*.2016. №9. С.86-91

9. Селюк, М.В. Форми та способи захисту прав споживачів у випадку придбання ними товарів неналежної якості Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 18-19 травня 2017 р. / Редкол.: А.М. Куліш, М.М. Бурбика, О.М. Резнік та ін. - Суми: СумДУ, 2017. Ч.1. С. 161-165.

10. Сепаненко О.В. Процесуальні особливості судового захисту прав споживачів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. №7. С.149-152.

11. Пристай Р.А., Яворська І.М. Захист прав споживачів при укладенні електронних договорів в рамках Європейського Союзу. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО. Випуск 74: частина 2. 2022. С.255-261. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2023/02/47.pdf>

12. Приватно-правові засади захисту прав людини у соціальній державі : монографія / за заг. ред. І. В. Чеховської. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2023. 566 с.
URL: https://repository.ndippp.gov.ua/bitstream/handle/765432198/625/Теремецький%20С%20Чеховська%20монографія_2023.pdf?sequence=1&isAllowed=y
13. Язвінська О. М., Іваненко Л. М., Захист прав споживачів : підручник. К. : Юрінком Інтер, 2014. 496 с
14. Яновицька Г.Б. Цивільно-правові засоби захисту прав споживачів в Україні: Монографія. Львів: Видавництво «Райстр -7», 2018. 400 с.
15. Яновицька Г.Б. Альтернативні способи врегулювання спорів за участю споживачів. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. Том 30 (69) № 3. 2019. С.58-62 URL: https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/3_2019/12.pdf

Тема 8. Захист прав споживачів за законодавством ЄС.

Методичні рекомендації: У даній темі важливим є розгляд питання передумов виникнення консюмеризму в ЄС. Необхідно детально розглянути систему міжнародних організацій у справах захисту прав споживачів. Вивчаючи законодавство ЄС у сфері захисту прав споживачів, слід звертати на його структуру та особливості застосування для врегулювання споживчих правовідносин.

Питання для обговорення:

1. Міжнародні організації ЄС у справах захисту прав споживачів.
2. Етапи розвитку законодавства про захист прав споживачів в ЄС.
3. Нормативно-правове регулювання у сфері захисту прав споживачів в ЄС:
 - 4.1. Директиви ЄС у сфері захисту прав споживачів
 - 4.2. Регламенти ЄС у сфері захисту прав споживачів

Завдання:

1. Підготуйте таблицю нормативно регулювання захисту прав споживачів в ЄС.
 2. Розкрийте роль Директив ЄС у сфері захисту прав споживачів (наприклад, Директива про захист прав споживачів 2011/83/EU).
 3. Проаналізуйте відмінності між регулюванням споживчих прав у ЄС та Україні.
- Задача 1.** Інтернет-магазин з Німеччини продав українському споживачу електроніку з гарантією 6 місяців. Через 10 місяців товар вийшов з ладу. Які права має споживач за законодавством ЄС? Чи має він право на ремонт, заміну або повернення коштів?

Питання для самоконтролю:

- 1) Яким актом вперше було закріплено права споживачів в ЄС?
- 2) Які міжнародні організації у сфері захисту прав споживачів?
- 3) Які передумови виникнення консюмеризму в ЄС?
- 4) Назвіть основні акти ЄС у сфері захисту прав споживачів.

Перелік рекомендованої літератури:

1. Керівні принципи для захисту інтересів споживачів. Резолюція 39/248 Генеральної Асамблеї ООН від 09.04.1985 р.
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_903
2. Договір про заснування Європейської Спільноти (Договір про заснування Європейського економічного співтовариства) від 25.03.1957 р.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text (дата звернення 22.05.2022р.) Стаття 153
3. Громовенко К.В. Компетенція ЄС у сфері прав споживачів: історико-правовий аналіз. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2015. №4. С. 146-150.
4. Бездітько М. Б. Історія виникнення руху захисту прав споживачів та міжнародний досвід. Матеріали 8 Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Правозахисний рух: історія та сучасність». Полтава, 2015. С. 40–41.
5. Бурліцька О.П. Сутність поняття та історичний розвиток консюмеризму . *Вісник Хмельницького національного університету* .2020. № 5. С.49-52
6. Дудла І.О. Захист прав споживачів: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 448 с.
7. Микієвич М. М., Яворська І. М. Правові форми та механізми захисту прав споживачів в рамках Європейського Союзу. *Journal «ScienceRise: Juridical Science»*. 2017. №1(1). С.42-46
8. Письменна О. П. Політика Європейського Союзу щодо захисту прав споживачів. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/1856/Pusmenna.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення 22.05.2022р.)
9. Право Європейського Союзу : [навч. посібн.] / [за заг. ред. Р. А. Петрова]. — [2-ге вид.]. К. : Істина, 2009. С. 376 с.
10. Ханік-Посполітак Р.Ю. Захист прав споживачів у Європейському Союзі. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/19150/Khanyk-Pospolitak_Zakhyst_prav_spozhyvachiv.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення 10.03.2022р.)
11. Черняк О.Ю. Цивільно-правовий статус споживача у контексті адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: дис. ... канд. юрид.

наук: спец. 12.00.03.K., 2011. 230 с.

12. Mateusz Grochowski. European Consumer Law after the New Deal: A Tryptich. Yearbook of European Law, Vol. 39, No. 1 (2020), pp. 387–422.

13. DOMINIKA BEZÁKOVÁ. THE CONSUMER RIGHTS DIRECTIVE AND ITS IMPLICATIONS FOR CONSUMER PROTECTION REGARDING INTANGIBLE DIGITAL CONTENT. Masaryk University Journal of Law and Technology .Vol. 7:2.2013.p.177-191. URL:<https://journals.muni.cz>

Індивідуальні завдання для здобувачів денної форми навчання

1. Скласти бібліографічний опис наукових публікацій за поданими темами:

- 1) Законодавство ЄС у сфері захисту прав споживачів і адаптація до нього споживчого законодавства України.
- 2) Поняття «споживач» та «споживче право» у цивілістичній доктрині та законодавстві.
- 3) Система та принципи споживчого права.
- 4) Класифікація прав споживачів.
- 5) Договір як засіб забезпечення прав споживачів товарів, робіт, послуг.
- 6) Управління у сфері захисту прав споживачів та його функції
- 7) Підстави відповідальності за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів.
- 8) Обставини, що звільняють продавця (виробника) від обов'язку задовольнити вимоги споживача.
- 9) Цивільно-правова відповідальність за порушення прав споживачів.
- 10) Відшкодування матеріальної та моральної шкоди у справах про захист прав споживачів.

2. Підготовка рефератів за наступною тематикою:

- Проблеми захисту прав споживачів при укладенні договору купівлі-продажу поза торговими та офісними приміщеннями.
- Захист прав споживачів громадськими об'єднаннями.
- Компенсація моральної шкоди як спосіб захисту прав споживачів: теоретичні проблеми та практичне застосування
- Особливості реалізації контролю і нагляду у сфері захисту прав споживачів в сучасних умовах.
- Самозахист як форма захисту прав споживачів
- Договір як засіб забезпечення прав споживачів товарів, робіт, послуг
- Обставини, що звільняють продавця (виробника) від обов'язку задовольнити вимоги споживача.
- Державний захист прав споживачів в європейських країнах.
- Захист прав споживачів у цифрову епоху: міжнародний досвід
- Особливості захисту прав споживачів медичних послуг
- Особливості захисту прав споживачів житлово- комунальних послуг
- Розуміння поняття «споживач» у праві ЄС
- Засоби, форми та способи захисту прав споживачів: розмежування понять
- Захист прав споживачів фінансово- кредитних послуг

ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Тема 1. Правове регулювання захисту прав споживачів в Україні.

Методичні рекомендації: У даній темі важливим є розгляд питання передумов виникнення консюмеризму в Україні та світі. Необхідно детально розглянути етапи розвитку законодавства про захист прав споживачів. Здобувачам слід дослідити усі нормативно-правові акти, які регулюють відносини у сфері захисту прав споживачів та проаналізувати їх з метою висловлення пропозицій удосконалення законодавства.

Питання для обговорення

1. Виникнення та розвиток законодавства про захист прав споживачів.
2. Розвиток законодавства про захист прав споживачів в Україні.
3. Система законодавства у сфері захисту прав споживачів в Україні.
4. Перспективи удосконалення нормативно-правового регулювання відносин захисту прав споживачів.

Завдання:

Завдання 1. Проаналізуйте структуру та основні положення Закону України «Про захист прав споживачів». Визначте, які права споживачів гарантовані цим законом та які механізми їх реалізації передбачені.

Завдання 2. Проведіть аналіз судової практики з розгляду споживчих спорів за останні 2 роки. Виявіть найпоширеніші категорії справ та тенденції у прийнятті рішень судами.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке «консюмеризм»?
2. Назвіть історичні етапи розвитку законодавства про захист прав споживачів.
3. Яким нормативним актом вперше в Україні закріплювався захист прав споживачів?
4. Які нормативні акти на сьогодні визначають гарантії захисту прав споживачів?
5. Які в науці цивільного права висловлюються пропозиції удосконалення законодавства про захист прав споживачів?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 року №1023-XII:
<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
4. Про захист прав споживачів: Закон України від 10.06.2023 № 3153-IX:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3153-20#Text>
5. Керівні принципи для захисту інтересів споживачів. Резолюція 39/248 Генеральної Асамблеї ООН від 09.04.1985 р.
https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_903
6. Бездітько М. Б. Історія виникнення руху захисту прав споживачів та міжнародний досвід. Матеріали 8 Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Правозахисний рух: історія та сучасність». Полтава, 2015. С. 40–41.
7. Горблянський В.Я. Захист прав споживачів за договором про надання послуг дисертація на здоб. наук. ступеня к.ю.н. ... 12.00.03. Івано-Франківськ, 2019. 200 с. https://svr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/5/2019/06/dis_Horblianskyi.pdf
8. Дудла І.О. Захист прав споживачів: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 448 с.
9. Жайворонок Т.Є., Павловська С.В. Судова практика розгляду справ про захист прав споживачів. *Вісник Верховного Суду України*. 2013. №1 (149). С. 15-32.
10. Менів Л.Д. Перспективи розвитку законодавства про захист прав споживачів. *Юридичний науковий електронний журнал*. №6.2022. С.126-129. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2022/30.pdf
11. Осетинська Г.А. Цивільно-правовий захист прав споживачів за законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03. К., 2006. 20 с.
12. Станкова І.М. Цивільно-правове регулювання захисту прав споживачів у сфері надання послуг. автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03. О., 2021. 23 с.
13. Траченко Л. А. Проблеми захисту прав споживачів в Україні в умовах євроінтеграційних процесів. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. № 65. 2021. С.48-52
14. Черняк О.Ю. Цивільно-правовий статус споживача у контексті адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03. К., 2011. 230 с.
15. Яновицька Г.Б. Окремі аспекти захисту прав споживачів у проєкті Закону України «Про захист прав споживачів». *Юридичний науковий електронний журнал*. № 8.2021. С.118-120. URL: http://www.lsej.org.ua/8_2021/28.pdf
16. Язвінська О. М. Іваненко Л. М. Захист прав споживачів. К., 2021, 496с.

Тема 2. Правовий статус споживача

Методичні рекомендації: вивчаючи дану тему, слід виходити із того, що особливий суб'єктний склад – це та ознака, яка дозволяє віднести той чи інший цивільно-правовий договір до типу споживчого. Мова, в першу чергу, йде про споживача. У літературі справедливо зазначається, що дефініція «споживач» не отримала єдиного формулювання у законодавстві ЄС. Словник української мови визначає поняття «споживач» як «особу чи організацію, що використовує, споживає якусь продукцію», а «споживати» означає «використовувати, витратити для задоволення яких-небудь потреб». У чинному законодавстві термін «споживач» вживається досить часто, однак зміст, який вкладає в нього вітчизняний законодавець, різниться.

Питання для обговорення:

1. Поняття «споживач» та «споживче право».
2. Класифікація прав споживачів.
3. Права та обов'язки споживачів за Законом України «Про захист прав споживачів».
4. Права споживачів, що визнані Міжнародною організацією захисту прав споживачів.
5. Право на достовірну, повну інформацію про товари, роботи, послуги та його захист.
6. Права споживачів на безпеку продукції (результати робіт, послуг).

Завдання:

Задача 1. Споживач придбав мобільний телефон, який через 10 днів після покупки перестав працювати з причин, не залежних від споживача. Продавець відмовляється повернути кошти, посилаючись на те, що товар не підлягає поверненню. Визначте права споживача та алгоритм їх захисту.

Задача 2. Г. придбала йогурт у супермаркеті. На упаковці відсутня інформація про склад продукту українською мовою, а термін придатності вказаний нечітко. Через вживання продукту у неї виникла алергічна реакція.

Визначте: які вимоги до інформації порушені, права споживача, відповідальність продавця, порядок відшкодування збитків.

Задача 3. Родина Коваленків придбала в супермаркеті рибу з терміном придатності, що ще не закінчився. Після споживання всі члени родини отримали сальмонельоз. Експертиза встановила, що риба містила патогенні мікроорганізми через порушення умов зберігання. **Вирішіть ситуацію.**

Питання для самоконтролю:

- 1) Наведіть дефініцію «споживач» .
- 2) Які принципи споживчого права?
- 3) Які класифікаційні критерії прав споживачів?
- 4) Назвіть універсальні права споживача, передбачені Законом України «Про захист прав споживачів».
- 5) Які обов'язки споживача передбачені Законом України «Про захист прав споживачів»?
- 6) Які права споживачів визнані Міжнародною організацією захисту прав споживачів?
- 7) Які складові права споживача на достовірну і повну інформацію?
- 8) Які складові права на безпеку продукції (результати робіт, послуг)?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 року №1023-XII: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
4. Про захист прав споживачів: Закон України від 10.06.2023 № 3153-IX: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3153-20#Text>
5. Керівні принципи для захисту інтересів споживачів. Резолюція 39/248 Генеральної Асамблеї ООН від 09.04.1985 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_903
6. Банасевич І.І. Споживчий договір. Договір як універсальна форма правового регулювання: монографія [Текст] / За заг. ред. проф. В.А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2016. С. 237-249.
7. Банасевич І.І. [Поняття та сутність цивільних правовідносин за участю споживачів](#). *Юридичний бюлетень*. Випуск 7. Ч. 1. 2018. С.177-182.
8. Банасевич І.І. Особливості цивільних правовідносин за участю споживачів. Дев'яті юридичні диспути з актуальних проблем приватного права: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті Є.В. Васьковського (м. Одеса, 17 травня 2019 р.). Одеса: Астропринт, 2019. С. 86-90.
9. Гришко У.П. Право споживача на відмову від договору у праві ЄС та в контексті змін законодавства України. Захист прав споживачів у контексті адаптації законодавства України до права Європейського Союзу : збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Київ, 03 жовтня 2024 р.). Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. С.129-133.

10. Гришко У.П. Права споживачів за дистанційними контрактами. Договір як універсальна форма правового регулювання: зб. матер. Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 7 квітня 2023р. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, С.205-209.
11. Гришко У.П. Право на споживчу освіту у ЄС. Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2024 рік Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 24–28 березня 2025 р., м. Івано-Франківськ. Електронне видання. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2025. С.161-163
12. Д'ячкова Н.А. Проблеми захисту прав споживачів у разі придбання неякісної продукції. Нове українське право. Вип. 1. 2022. С.35-40.
[URL:http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/194/175](http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/194/175)
13. Єгоричева О.Ю. Цивільно-правова відповідальність за продаж споживачам товарів неналежної якості: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 К., 2014. 20 с.
14. Пожоджук Р. Місце споживчих відносин у системі цивільного права. *Підприємництво, господарство і право*. № 4.2021.С.59-65. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/4/10.pdf>
15. Черняк О.Ю. Класифікація прав споживача за законодавством України та Європейського Союзу .[Форум права](#). 2008. № 2. С. 458-464.
16. Черняк О.Ю. Право споживача на захист в контексті адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу .[Університетські наукові записки](#).2009. № 4. -С. 70-75.
17. Язвінська О. М. Іваненко Л. М. Захист прав споживачів. К., 2021,496с.

Тема 3. Права споживачів за договором купівлі – продажу (2 години).

Методичні рекомендації: при вивченні даної теми необхідно, насамперед, виходити із того, що до основних джерел правового регулювання відносин у сфері захисту прав споживачів за договорами про передачу майна у власність належать Цивільний кодекс України та Закон України «Про захист прав споживачів». Серед основних прав, які варто детально вивчити, це право на якісний товар, право на інформацію про товар та його виробника, а також право на безпечність товару для життя і здоров'я. Особливу увагу потрібно звернути на механізми реалізації споживчих прав: право на обмін та повернення товару, право на гарантійне обслуговування та відшкодування збитків у разі придбання неякісного товару. Для кращого засвоєння матеріалу рекомендується розбір практичних ситуацій та кейсів з судової практики щодо порушення прав споживачів.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика договору купівлі- продажу за участю споживача.
2. Обов'язки продавця за договором купівлі-продажу.
3. Права споживача за договором купівлі- продажу.
 - 3.1. Права споживача на придбання якісного товару.
 - 3.2. Права споживача на гарантійне обслуговування.
 - 3.3. Права споживача на інформацію про товар.

Завдання :

Тестові питання:

- ☐ Протягом якого терміну споживач має право повернути неякісний товар? а) 7 днів; б) 14 днів; в) протягом гарантійного терміну; г) 30 днів
- ☐ Чи має право споживач повернути якісний непродовольчий товар? а) ні, не має; б) так, протягом 14 днів; в) тільки за згодою продавця; г) тільки товари з переліку

Задача 1. Покупець придбав смартфон, який через 5 днів перестав включатися. Продавець стверджує, що це механічне пошкодження і відмовляється приймати товар назад. *Визначте права споживача та порядок їх захисту.*

Задача 2. Споживач замовив взуття через інтернет-магазин. Після отримання з'ясувалось, що розмір не підходить. *Чи має право покупець повернути товар і на яких умовах?*

Задача 3. С. придбав ноутбук. Через 3 місяці з'явилися проблеми з клавіатурою. У сервісному центрі заявили, що пошкодження сталося через попадання рідини, що не є гарантійним випадком. С. заперечує цей факт. *Як С. може довести свою правоту? Хто має оплачувати експертизу?*

Питання для самоконтролю:

- 1) Які права споживача за договором купівлі-продажу передбачені ЦК України?
- 2) Які права споживача за договором-купівлі продажу передбачені Законом України «Про захист прав споживачів»?
- 3) Які обов'язки продавця?
- 4) Які правові наслідки передання товару неналежної якості?
- 5) Які правові наслідки передання товару з недоліками, які не можна усунути та небезпечного товару?
- 6) Які права споживача при укладенні договору купівлі-продажу поза торговими та офісними приміщеннями?
- 7) Які права споживача у Інтернет-торгівлі?

8) Які права споживача у разі купівлі товару за зразками?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 року №1023-XII
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>. (дата звернення: 25.08.2021р.)
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Закон України «Про електронну комерцію» від 03.09.2015 № 675-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text>
4. Абросімов С. Перспективи удосконалення правового регулювання договору купівлі- продажу в контексті рекодифікації національного цивільного законодавства та приведення у відповідність законодавства України до законодавства ЄС. *Art and Science* 2021, Vol. 1.
5. Банасевич І.І. Гармонізація приватно-правового законодавства у сфері захисту прав споживачів за дистанційними контрактами. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України: Збірник наукових статей*. 2019. Вип. 51. С.3-14.
6. Єгоричева О. Ю. Цивільно-правова відповідальність за продаж споживачам товарів неналежної якості: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / О. Ю. Єгоричева. – К., 2014. –20 с.
7. Михалєв А. С., Мельник В. В. Права споживачів при купівлі товарів через інтернет магазин. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/14060461.pdf>
8. Пожоджук Р. В. Захист прав споживачів за договором постачання електричної енергії через приєднану мережу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03.К, 2016. 20 с
9. Полуніна О. О. Процесуально- правове регулювання цивільно- правових відносин що виникають у разі укладення договору роздрібної купівлі- продажу через мережу інтернет. *Juris Europensis Scientia*. Випуск 3. 2021. URL: http://www.jes.nuoua.od.ua/archive/3_2021/10.pdf
10. Пристай Р.А., Яворська І.М. Захист прав споживачів при укладенні електронних договорів в рамках Європейського Союзу. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія ПРАВО. Випуск 74: частина 2.2022.С.255-261
11. Саванець Л. Права споживача у разі придбання товару неналежної якості за законодавством Європейського Союзу та України. *Актуальні проблеми правознавства*. Випуск 1 (9). 2017. С.36-42
12. Хоменко М.,Коробцова Н. Основні гарантії і механізми захисту прав споживачів під час придбання продукції через мережу Інтернет. *Підприємництво, господарство і право*.2019.№3. С.74-79

13. Хомко Л.В. Проблемні аспекти врегулювання спорів у сфері електронної комерції. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 3.2021.С.236-239. URL: http://lsej.org.ua/3_2021/62.pdf

14. Яновицька Г.Б. Цивільно-правові засоби захисту прав споживачів в Україні: Монографія. Львів: Видавництво «Райстр -7», 2018. 400 с.

15. Язвінська О. М. Іваненко Л. М. Захист прав споживачів. К., 2021, 496с.

Тема 4.Права споживачів у разі порушення умов договору про виконання робіт (надання послуг).

Методичні рекомендації: в сучасному цивільному обороті послуги формують одну з найчисленніших груп зобов'язань. Серед цих зобов'язань вагоме місце посідають споживчі послуги. Важливим регулятором цих відносин, окрім нормативно-правових актів, є договір. Тому договірні відносини у сфері послуг за участю споживачів є цікавими для вивчення та вдосконалення їх правового регулювання. При цьому чинне законодавство не містить легального визначення поняття споживчого договору і не визначає критеріїв, за якими договір, зокрема і про надання послуг, слід кваліфікувати як споживчий. Саме із цих положень слід виходити при вивченні даної теми.

Питання для обговорення:

1. Поняття і види послуг в цивільному праві України.
2. Права споживачів при укладенні договорів про надання послуг.
3. Особливості захисту прав споживачів за окремими договорами про надання послуг.
 - 3.1.Права та обов'язки споживача при отриманні транспортних послуг.
 - 3.2. Права та обов'язки споживача при отриманні туристичних послуг.
 - 3.3. Захист прав споживачів у сфері споживчого кредитування.
- 4.Права споживачів при укладенні договорів на виконання робіт.

Завдання:

Задача 1. А. купив тур до Туреччини за 25 000 грн. За тиждень до виїзду туроператор повідомив про зміну готелю на більш дешевий через "технічні причини". Компенсацію не запропонували, натомість пообіцяли безкоштовний сніданок. Які права має А. при односторонній зміні умов туру?

Задача 2. За 2 години до вильоту Максима повідомили про скасування рейсу Київ-Париж через погодні умови. Альтернативний рейс запропонували через 2 дні. Авіакомпанія відмовляється відшкодовувати витрати на готель та харчування. Які обов'язки авіакомпанії при скасуванні рейсу? Чи має право пасажир на альтернативний маршрут?

Задача 3. Олексій оформив споживчий кредит на 100 000 грн під "вигідні 12% річних". При отриманні кредитного договору виявив додаткові платежі: комісія за видачу 3%, щомісячна комісія за обслуговування 0,5%, обов'язкове страхування 4% річних. Реальна переплата склала 35%. Які обов'язки банку щодо повного інформування про вартість кредиту? Вирішіть спір.

Завдання. Складіть алгоритм дій споживача при отриманні неякісної послуги (схема з поетапними діями).

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення послуги як об'єкта цивільних прав.
2. Назвіть основні ознаки договору про надання послуг.
3. Які різновиди договорів про надання послуг Ви знаєте?
4. Які загальні права споживачів за договорами про надання послуг передбачені чинним законодавством?
5. Які спеціальні права споживача транспортних послуг?
6. Які спеціальні права споживача туристичних послуг?
7. Які спеціальні права споживача кредитних послуг?
8. Які права споживача у сфері виконання робіт?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
2. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 року №1023-XII URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>. (дата звернення:25.08.2021р.)
3. Про споживче кредитування: Закон України від 15 листопада 2016 року URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1734-19> (дата звернення:25.08.2021р.)
4. Про автомобільний транспорт: Закон України від 05.04.2001 № 2344-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#Text>
5. Про затвердження Статуту залізниць України: Постанова Кабінету Міністрів України; Статут від 06.04.1998 № 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/457-98-п#Text>
6. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 № 3393-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text>
7. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text>
8. Банасевич І.І.Права споживачів за договорами про виконання робіт. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. Випуск 42. 2016. С.34-44

9. Банасевич І.І. Споживчий договір. Договір як універсальна форма правового регулювання: монографія [Текст] / За заг. ред. проф. В.А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2016. С. 237-249.

10. Василенко Л.П. Захист прав споживачів у сфері надання туристичних послуг. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 11. 2022.С.171-173. http://lsei.org.ua/11_2022/37.pdf

11. Горблянський В.Я. Захист прав споживачів за договором про надання послуг автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03. Івано-Франківськ, 2019 .

12. Гришко У. П. Захист прав споживачів транспортних послуг: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03.Івано-Франківськ, 2017. 19 с.

13. Гудима М.М. Захист прав споживачів за договором про надання туристичних послуг: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.03. Івано-Франківськ, 2013. 212 с.

14. Димінська О. Особливості захисту прав споживачів туристичних послуг за законодавством України та ЄС. URL: https://www.academia.edu/28919677/Особливості_захисту_прав_споживачів_туристичних_послуг_за_законодавством_України_та_ЄС

15. Жорнокуй Ю.М. Рівність становища замовника та виконавця щодо оплати та відповідальності за договором про надання послуг. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 1.2023.С.99-103. URL: http://lsei.org.ua/1_2023/21.pdf

16. Зільник Н. Договір про надання туристичних послуг: поняття та особливості. *Підприємництво, господарство і право*.2019.№11.С.24-29. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/11/5.pdf>

17. Лукасевич-Крутник І.С. Договірні зобов'язання з надання транспортних послуг у цивільному праві України [Текст] : дис. ... д-ра юр. наук : 12.00.03. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 502 с.